

РАДИАНА БОЖИКОВА:

Уча се на смиреност, будя красота вътре в себе си

За репортерката от bTV журналистиката е отговорност и раздяла с егото. Усеща приятелите със сърцето си

Журналистката от bTV Радиана Божикова и операторът Добромир Иванов спечелиха две международни награди за 10-ина дни за филма си "Аз съм Бурнеша. Последните цветели девици на Албания". Разказвачката на истории обаче е категорична, че едва започва пътя си и има още много да учи.

Чаровна и много по-усмихната на живо от кога е на екран, Радиана зарежда с младежкия си ентузиазъм. Но и с осмисленото следване на целите, които си е поставила още в двора на баба, където водела импровизирани телевизионни предавания.

- Какво му е специалното на този филм, че печели награда след награда?

- Мисля, че е живият диалог, който имаме с жените в Албания. Много открито подходихме към тях, много човешки. Те отговариха със същото и смятам, че в това се крие успехът на филма. Разказваме тази история по техния начин. Те говорят откровенно и някак стигат до хората.

- Как открихте тази тема?

- Един много добър фотограф - Емил Данаилов, ми разказа за този културен феномен. Показа ми статия със снимки на други фотографии. В първия момент имах сблъсък с това, което виждам. На снимките тези жени наистина външно приличат на мъже. Започнах да си задавам въпроса защо са избрали да изглеждат така, какво ги е накарало да загърбят своята женска идентичност. Това ни накара да отидем до Албания. Благодарни сме на телевизията, че прегърна идеята.

- Лесно ли ви допуснаха до себе си тези жени?

- Първо беше

Радиана Божикова е родена на 20 юли 1990 г. в Калофер. Завършила е „Връзки с обществеността“ във Факултета по журналистика в Софийския университет. В момента учи магистратура „Политически мениджмънт“ в НБУ. Започва работа в bTV през 2015 г. - във VOYO и в програмата пише анотации за филми. От 2017 г. е репортер в bTV Новините. От септември 2018 г. е в суртешния блок „Тази събота и неделя“. Автор е на рубриките „Изгубени във времето“, „Фотографите“, в момента прави „Наоколо“. Автор е и на 8 филма за bTV Репортерите и на 2 кратки документални филма.

Номинирана е за наградите на Столичната община за критика и журналистика в областта на културата през 2019 г. През 2021 г. печели приза „Светове и цветове“ на Сдружението на испаноговорящите журналисти в България. За филма „Аз съм Бурнеша“ с оператора Добромир Иванов печелат първи награди на фестивала „Жените в киното“ в Цюрих и на „Изкуство без граници/ограничения“ в Прищина. Отличен е и у нас за операторско майсторство на фестивала „Златно око“, както и с наградата за чиста журналистика Web Report на DIR.BG.

много трудно да ги открием,

традицията е популярна в по-откъснатите региони на Северна Албания, в планински и почти обезлюдени села. Имаше няколко персонажа, снимани от фотографии, които искаше да намерим. Стигнахме до три от тях. Едвата беше лесна за откриване, защото приема себе си като посланик на традицията на бурнешите. Лесно можеш да я убедиш да говори. Докато другите две жени са в пълна изолация. Успяхме да ги убедим чрез посредничеството на много хора. За една от тях до последно не знаехме дали ще бъде записана. Срепнахме се в ресторанта на хотел. Имаше зала само за жени и зала за мъже. Тя ни чакаше в залата за мъже, пушеше като мъж. Още от първия момент обаче няха усещане за тях като за мъже. И в усмивките, и в погледа, и в интонацията женското си личеше. Според мен една жена не може да избяга от женската си същност. Носи я в себе си. Но може би го усещам аз, защото съм жена. За колежката ми Добромир Иванов те се бяха преизменили напълно в мъже. Може би тази разлика в приемането

им ни помогна в разказа. Аз подходах по един начин, той по друг. Комбинацията от двете ни даде възможност да ги представим в пълнота.

- Какво са наградите за теб?

- Признание са за добре свършена работа. Признание за това, че трудът ни е стигнал до хората. Успял е да им въздейства емоционално, провокирал и размисъл.

- Как намиращ героите си?

- Най-често през други хора. От героиня на герой също ми се случва често. Докато снимам един човек, той ми разказва за друг. Източник са ми и вестниците, най-вече регионалните. Там има много истински журналисти, които стигат до историите от първа ръка. Много съм им благодарна, че успявам да покажа и по телевизията хора, за които те вече са разказали.

- Как решаваш, че една история си струва да бъде разказана?

- Може би е свързано с емоцията.

Нещо отвътре ми трепва, става ми лобопитно. Нямам набор от критерии. Трябва да почувствам разказа, човека,

да вярвам в това, което прави. Да припозная в него нещо, в което аз самата вярвам.

- Кон рубрики са ти най на сърце?

- От октомври правя поредицата "Наоколо" в предаването "Тази неделя". С нея искам да разкажа за хората и за местата, които са около нас. Не се оглеждаме достатъчно, не слушаме достатъчно, спрели сме да се вглеждаме в света. Има невероятни хора, а ние сякаш си затворяме сетивата за тях. Надявам се да продължа да намирам такива чудни истории. Преди това направихме 30 епизода "Изгубени във времето" за обезлюдените български села и хората, които живеят в тях. Работих и по рубриката "Фотографите" на България.

- Сякаш да разказваш за малките хора ти е по-интересно?

- Те изобщо не са малки. Но да - за обикновения човек ми се разказва. Има много топли и добри хора, целеустремени. И са навсякъде. Вдъхновяват ме и ме карат да се чувствам добре на мястото, където живея.

- Как те променят?

- Зареждат ме с оптимизъм, мотивират ме да продължавам да правя това, което правя. Променят ме.

- Има ли срещи, които са оставили най-ярко следа в съзнанието ти?

- Например първата история, която разказахме в "Изгубени във времето", за дядо Райчо и баба Керя от село Чудинци. То е в Чудинската планина до Кюстендил. Там живеят само те двамата. До селото се стига по един криви пътеки. Когато стигнахме, видяхме къща, която трее. Дядото си я боядисал със зелена боя, нарисувал я, създал си щастие и уют на края на света само за тях двамата. За мен

беше урок как трябва да се радваме на това, което имаме.

Да живеем с хармония и с любов в нашия си собствен свят. На него не му трябваше нищо друго - козичките отън и баба Керя до него. Цял живот са били заедно, още си казват, че се обичат, спят на едно легло, хванати за ръце. Помечтах си, че искам и на мен това да ми се случи. Да достигна до момент, в който да се примиря и да обичам това, което имам, да не искам повече.

- Как реши да описваш в блог това, което остава извън репортажите?

- Защото на нас наистина ни се случват най-невероятни истории. В репортажите няма място за тях, ние отиваме да разкажем за други хора, а не за нас. Обичам да пиша, а и много обичам след време да си припомяна тези истории. Например как до тези баба и дядо трябваше да се качим в сняг с една стара волга, която запалнихме с маниела. С оператора Александр Осиченко правихме за bTV Репортерите филм покрай изборите - "Бюлетени от забравени пътища". Холмиките три часа пенн с тежката техника до родопското село Аврамово, където живее един единствен човек. Той едвам се движи, но сам с магларенцето си изминава тези километри през планината, за да даде своя глас. Защото това е важно за него.

Когато оператор те снима с наградата Потропахме на вратата му, а той ни отвори, сякаш сме се познавали цял живот. Напални печката, почерпи ни с мекиси. На връщане пък се изгубихме един друг с оператора.

Аз крещя в планината, търся Саша, такъв шок изживях тогава.

Камерата ни изгасна, не знаехме дали е останало нещо от записаното. До друго село пак вървахме пеша, връщаме се по тъмно през планината. Накрая толкова бяхме уморени, че буквално паднахме до едно дърво на земята. Все си мисля, че нашите истории успяват да стигнат до хората, защото ние истински ги преживяваме. Разказвам за тези преживявания в блога си, за да останат.

- Когато избра журналистиката, знаеше ли, че точно такива репортажи искаш да правиш?

- Не. Просто знаех, че искам да разказвам, да зная повече, да споделям каквото знам. Понеже bTV е първата голяма медия, в която работя, от там ме насочиха. Видяха сякаш къде ми е силата, какво пасва на моя темперамент.

- Важни ли бяха стажантските години?

- Най-важните. И сега човек учи, но

в стажантските години получаваш най-тежките уроци.

Отиваш с ентузиазъм, с мечти, искаш да покоряваш света с журналистика. Но не става така лесно. Тази професия не е самоцел, човек бързо разбира колко е отговорна, колко труд трябва да положи, колко внимателен трябва да бъде, когато работи с информация. Тези уроци се учат още в началото и тогава се разделяш с егото, прегръщаш професията в истинския ѝ вид. Имам един много хубав урок от продуцента Ралина Тропанкева. Внучката на Чарли Чаплин - Кийра, посети България за кино фестивал. До този момент не бях правила интервю очи в очи. Ралина раздвистваше една брошура с програмата на фестивала. Приех това като задача. На другия ден отивам при нея с написани въпроси. Преди да ги прочете, тя ме попита колко филма на Чарли Чаплин съм гледала. Измънках нещо. Тогава тя ми каза, че ще обсъдим въпросите ми едва след като изгледам всичките му филми. Прибрах се у дома и гледах цяла нощ филми. Това е един от най-важните уроци, които съм получила до момента. Подготовката е изключително важна, не може да не познаваш събеседника си. Това е уважение към него, към себе си, към аудиторията. От тогава насам се готвя за интервю винаги по този начин, независимо с кого е.

- Как избра журналистиката?

- Знаем от мама, че на прощялницата си съм хванала микрофон и книга. Така е било писано. Все търсех как да пиша - в училищния вестник, в регионалната телевизия. Баба Дори пази сценарии за телевизионни предавания, които съм писала като дете.

Раднана държи на външния си вид пред камерата

Със Саша Осиченко на път към поредната история

На сладки приказки

В Цюрих, готова да чуе решението на журито

Карах баба и дядо да ми шият тоалети, канех роднини и съседни, правех декори, пусках музика и започвах телевизионно предаване.

Ако нещо ми се провалеше, се затварях и плачех с часове.

Всички въщи го помнят, беше много драматично нещо да не ми се получи.

- Сега как приемаш гафове?

- Още не мога да се науча да приемам провали, макар да не обичам тази дума. Винаги е урок, а не е провал.

- Родителите ти как приеха избора ти?

- Те искаха да уча езици, икономика, международни отношения. Посещавах една година догълнителни уроци, за да се подготвям. Последната седмица преди да приключи записването за кандидат-студентски изпити, си казах, че ще кандидатствам журналистика. Зарязах математиката и географията. Родителите ми винаги са ме подкрепяли, имам късмет с тях.

- Има ли нещо, което да те е разочаровало в професията?

Разочарова ме суетата, желанието на всяка цена да изпъкнеш,

да бъдеш видян. Не е това смисълът. Но не се фокусирам върху разочарованията, а върху това, което ме вдъхновява.

- Какво да очакваме от теб в близките седмици?

- Подготвям коледния брой на bTV Репортерите. Все още уговарям подробностите, ще се постарая да стопля душите на хората. В края на септември пътувах в Турция до

много интересно село, готвих кратък документален филм за това място.

- Какви са ти плановете за празниците?

- Въщи и за Коледа, и за Нова година. През последните години все съм на работа за тези празници, сега ще съм с близките си. Това ми е най-голямата радост.

- Каква си извън екрана?

- Хората около мен казват, че повече ме харесват извън екрана. Може би защото в старанието си пред камера човек да покаже най-доброто от себе си, се престаравя.

- Как си почиваш най-добре?

- Като не правя нищо. Не знам как звучи, но обичам някой път просто да си помълча, да съм си сама с мислите. Много е хубаво. На тенис ходя, важно е спортът да присъства в живота ми. По-голямата част от времето ми е в телевизията и там правя това, което обичам.

- Искаш ли да промениш нещо в характера си?

- Да, много неща. Трябва да съм по-смирена, по-търпелива, по-приемаща и

по-лесно да пускам нещата, които не са за мен.

Обичам да работя върху себе си и имам начертан план как да се променя. Важно е за мен, а не за хората около мен.

- Носиш ли си работата въщи?

- Да, нося си я. И я сънувам, и я мисля. Смятам, че може би е така с всеки човек, който гори в това, което прави.

- Защо реди да учиш и политически мениджмънт?

- Защото вярвам, че всеки журналист, а и гражданин, трябва да познава институциите. Да знае как функционира държавата. Не се чувствам уверена в знанията, които имам. Тъй като и на работа съм длъжна заради хората да го знам, затова записах тази специалност.

- Как си представяш живота си след 10 години?

- Да бъда майка. Това само виждам.

- Суетна ли си?

- О, да. Много внимание отделям да съм гримирана, с причеса.

Обичам хубавите дрехи.

Човек може да е красив, обаче тази красота да не говори. Някак ми се иска да събудя в мен това, което мен ме прави по някакъв начин красива.

- Как подбираш приятелите си?

- Имам много малко приятели. Важно ми е да носим една душа, в едни и същи неща да вярваме, да са добри хора, да си имаме доверие.

- Какво е успех за теб?

- Никога не съм си задавала този въпрос. С нищо не съм успяла. Може би успех е да си поставиш цел и да я изпълниш. Пожелавам си да имам достатъчната смелост и воля да постигам целите си.

ПЕПА ЙОРДАНОВА